

Мухтор Худойкулов

МЕХМОН «ДВИ»

(Уйлаб топилмаган ҳисоялар)

(Давоми. Боши ўтган сонларда).

ЗЕБОНИНГ ЎЛИМИ

Зебо деганимиз мөхмонхонадаги «кварталар бюроси»нинг бошлиги, ёки аниқроғи — Фаянинг иш юртитви — гумаштаси эди. Урта бўйли, юзи думалоқдан келган, нозикини ва хоҳлагандага мўлдим, хоҳлаганда заҳар бўлиб олувчи урта ўшлардаги бу аёз узига хос, уста... У «кварталар бюроси»нинг бошлиги бўлгунига қадар ҳам мөхмонхонада одам олганни келиб турарди. Зебо у пайтларда хоскорига бўлиб, бир чеккада турар, ҳамма билан яхши мумомилада бўлар, кейин бори-йиги — иккита одам оларди. Айтишларича, у уларнинг бирини ўзи учун, иккинчисини эса ўсадарларни олиб борадиган уйнинг эгаси — опаси учун оларди. Ҳа, тўғри тушибундингиз — бу одамлар у олиб боргандар жойга фақат ётиш учун боришмасди... Тўйтепами, аллақаётдан келган бу хотининг ўз уйи. У тогасининг бева қолган хотининидек турар, ҳар куни ўзи ва уша «опаси» учун битгадан одам топиб бормаса опаси уни «ҳар нарса қиласмиш». Шу бойисдан Зебо кўпинча кеч колганда бошка квартира олувчиларга: «Хей! одамлар, менга иккита одам топиб беринглар, бўлмаса кампир (у тогасининг хотинини шундай деб атари) мени вайди», деб хиккилаб юради. Унинг одам олиб борадиган уйи ачка узоқ бўлиб, боргандар кўпинча: «шароити ёмон экан, юниш жойи йўқ экан, битта баджади кампир бор экан», деб қайтишил келарди. Аммо Зебо барилар бир ўза уйга одам ташиши мажбур эди.

Кейинроҳ Зебо Фаянинг хизматига утиб «кварталар бюроси»нинг бошлиги бўлиб олиди ошиги олини келиб, босар-тусарини билай қолди. Фаянинг мөхмонхонаси катта, ҳамма «шароитлар» мухайё, «Тошкентга бориб бир ўйнаб келай-деган «отсовтарлар» учун айни мурдао — одам кўп. Бунинг устига Зебо ҳам тинмайди, келган мөхмон аввало унга рўпара булиши керак, у олиши керак, бошка бирор квартира олувчи «ғинг» деб кўрсунчи! Зебо уша заҳоти юргириб бориб бақириб, шовқин солиб мөхмонни тортиб олади, бирорта мөхмон олувчи одам излаб беҳос мөхмонхонанини ишга кириб қолса борми ҳудди мушук сичонки кувандай кувади, мабодо бирор квартира олувчи ташқарида бирор мөхмон олайдигани курса, юргириб боришига иложи булмаса мөхмонхонанинг ойнасини жон-жади билан тақилатиб уриб, ҳуллас бирорта одамга мөхмон олдирилайди. Агар бирортаси унга бўйсунмаса, ёки бирор янги мөхмон олувчи пайдо бўлгундек бўлса Зебо чиқиб урмоқдан берироқ қилиб ҳайдайди, ё милицияга ҳайдатади, ё бўлмаса Фаяга чақади. Гоҳроҳ Фая келиб Зебодан нима гаплигини сўрайди, у чақан одамларни ёб күйгудек бўлиб кувади, мөхмонхона олдира ҳудди кинолардаги гестапочи хотинларга ушҳаб, ҳаммага дашшат солиб ўйқданбўёқка юради. Сабабай — у «квартала бюроси»нинг сотиб олган эмиш, фақат унинг мөхмон олишига ҳақи бор эмиш... Унинг ёндига гумаштаси — Зебо эса ҳудди жазони амалга ошируви «жаллоди» дек хўмрайб, «улжа» қидиради. Қаранг, биттаси — фоҳижонанинг эгаси, иккинчиси эса унинг гумаштаси, лекин ҳамма улардан кўркарди. Мундок, эслихуши квартира олувчилар «Ке, шулар билан тенг бўлиб ўтирамани», деб узини чета олса, бошқалар «Фаянинг пул кўп, кўпидан ҳамма иш келади», деб кўркишарди. Бир сафар Шариф деган эси кирди-чики бир квартира олувчи бу хўрликларга чидаёт-мади шекилии Фая билан тенгма-тeng айтиши. «Нега ҳаммани кубаберсан, нима, сендан бошка нон емасинми?» — деб қўлини пахса қилиб, деганини деди. Аммо Фая шу заҳоти милицияни қақтириб, уйнинг лагандардорларни гувоҳ килдириб «Шариф мени урди», деб акт тузиди. Шарифнинг камалиб кетишидан жиннилиги ҳақидаги спрекаси саклаб қолди. Ҳа, Фая билан унинг юргурдаги Зебодан кўркувли эди.

Бир куни мен антика бир бир жанжалнинг устидан чиқиб қолдим. Мөхмонхонанинг олди гала-ғовур. Зебо: «Улсан улиб бўлдим», деб жавар, шу топиб келган Фая эса машинасидан тушасолиб оқ рўмол ураган бир хотинга қараф ташланган, улар чақираган милиционерлар ҳалиги хотинни «Кани, бўёқка юринг!» — деб милиционерхона судраган, ҳуллас ҳаммад тус-туплон. Бирор у дейди, бирор бу, гўё жуда катта товламачи хотинни ушлаб олишганни. Мен ҳалиги хотиннинг Фаяга қараб: «Менга қаранг, Фаяхон, мен Зебога «нега менинга бормай қўйдиган», дедим холос», — дейяти. Кейин малум бўлишича бу хотин Зебонинг ху ўша опаси, яъни тогасининг хотини экан, Зебо Фая унга бир хонали ўлиб бергандан сунг онасикан чиқиб кетиб, уйига одам олиб бормай қўйибди, шу бойисдан қариндоши бунинг сабабини суршириб келган экану Зебо ундан янги тутинган «опаси» — Фаяга шикоят қўлган экан. Бор гап шу. Милиционерлар ҳам гап нимадалигини билиб, ҳалиги хотинни қўйиб юборишид (айтишича у ҳаж килган эди).

Аммо қанча чиранасин Зебо бахтсиз эди. У эрсиз (эри) ташлаб кетган бўлса керак), биттагина касалванд, угли бор. У ҳам нуқул қариндош-ургуларинида юради (ўйда онасига «халакит» бериади). Угли келиб гоҳ-гоҳ онасига ёрдамлашган бўлуди, Фаянинг одам ташшиди, онаси ёракклар билан гаплаштагандага нарироқка кетади... Зебо эса ўзига жазман ташлаш билан овора:

— Бизнисига боринглар, дам оласизлар, — дейди у эркакларга хиринглаб.

— Фақат даммий? — деб усмокчилайди улардан бири.

Аммо ёмоқнинг қусмоги ҳам бор, дейдилар. Кўп утмай Зебо уз қилиғи килмешларидан ҳосил бўладиган, тузалмайдиган дардга ўйлиди. Аммо у тоғиб колгунча ўз билганидан қолмалаш, қасбини давом этиштарида. Охирни бир кун «Зебо улбиди», деган гап тарқалди. Одам олиш учун чиқиб турадиган Туламат ака деган киши: «Домла, мусулмоннилик одати бўйича улганга килишлар лозим, юринг, Зебонига бориб келайлик», — деб қолди. Йўқ дёвламид, бордик. Қариндошлари бор экан, дуюй фотиха килган бўлдик. Аммо фоҳишалидан ўлган фоҳишага жаннатдан жой тиляб фотиха кишини бўларкан. Мен индамасдан юзимга фотиха тортдим.

(Давоми бор).

Ўша куни оппоқ қор ёғарди. Андикондан қайтиш учун машина кутиб ўйнадиганда турардим. Ёнгига кўхликкина жувон келиб, менга ҳамроҳ бўлди. Аёнинг бир кўлида сумка, бир кўлида кўлтиктавёқ эди. Машинага ўтираётганимдагина бир оғиги йўқлигига кўзим тушдиш танам зирқираб кетди. Мена бу дилбар, соҳибжамол аёлга ачиниш хисси пайдо бўлди...

— ЕЖАСИДИ

— Машина йўлга чиқди. Менинг иккиси кузим унда. Аёл кўлидаги сумкасидан дафтарни олиб, аста вараклай бўлашиди. Бир оздан сунг кузларидан кўйилиб келаетган ўшларни курдим. Ҳаёлмига ҳар хил фикрлар келарди. Лекин аёлдан бирор сиз суроғча журъатим етмасди. Ўнга күшилиб, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳарчанд уни сұхбатга нарлашга уринмайин уда-саидати чоқилмасдим. Нихоя узими танишилтириб, ёрдамим тегиси мумкинлигини аётиб. У кўлидаги дафтарни менга узатиди, ўйиб кишишини илтимос килди.

Дафтардаги хотираларни ўшига киришдим. Унданга кўпинча кўпинча курдим. Ҳаёлмига ҳар хил фикрлар келарди. Лекин аёлдан бирор сиз суроғча журъатим етмасди. Ўнга күшилиб, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳарчанд уни сұхбатга нарлашга уринмайин уда-саидати чоқилмасдим. Кўпинчанинг бирда менга севишидан, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳаёлмига ҳар хил фикрлар келарди. Лекин аёлдан бирор сиз суроғча журъатим етмасди. Ўнга күшилиб, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳарчанд уни сұхбатга нарлашга уринмайин уда-саидати чоқилмасдим. Кўпинчанинг бирда менга севишидан, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳаёлмига ҳар хил фикрлар келарди. Лекин аёлдан бирор сиз суроғча журъатим етмасди. Ўнга күшилиб, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳарчанд уни сұхбатга нарлашга уринмайин уда-саидати чоқилмасдим. Кўпинчанинг бирда менга севишидан, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳаёлмига ҳар хил фикрлар келарди. Лекин аёлдан бирор сиз суроғча журъатим етмасди. Ўнга күшилиб, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳарчанд уни сұхбатга нарлашга уринмайин уда-саидати чоқилмасдим. Кўпинчанинг бирда менга севишидан, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳаёлмига ҳар хил фикрлар келарди. Лекин аёлдан бирор сиз суроғча журъатим етмасди. Ўнга күшилиб, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳарчанд уни сұхбатга нарлашга уринмайин уда-саидати чоқилмасдим. Кўпинчанинг бирда менга севишидан, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳаёлмига ҳар хил фикрлар келарди. Лекин аёлдан бирор сиз суроғча журъатим етмасди. Ўнга күшилиб, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳарчанд уни сұхбатга нарлашга уринмайин уда-саидати чоқилмасдим. Кўпинчанинг бирда менга севишидан, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳаёлмига ҳар хил фикрлар келарди. Лекин аёлдан бирор сиз суроғча журъатим етмасди. Ўнга күшилиб, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳарчанд уни сұхбатга нарлашга уринмайин уда-саидати чоқилмасдим. Кўпинчанинг бирда менга севишидан, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳаёлмига ҳар хил фикрлар келарди. Лекин аёлдан бирор сиз суроғча журъатим етмасди. Ўнга күшилиб, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳарчанд уни сұхбатга нарлашга уринмайин уда-саидати чоқилмасдим. Кўпинчанинг бирда менга севишидан, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳаёлмига ҳар хил фикрлар келарди. Лекин аёлдан бирор сиз суроғча журъатим етмасди. Ўнга күшилиб, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳарчанд уни сұхбатга нарлашга уринмайин уда-саидати чоқилмасдим. Кўпинчанинг бирда менга севишидан, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳаёлмига ҳар хил фикрлар келарди. Лекин аёлдан бирор сиз суроғча журъатим етмасди. Ўнга күшилиб, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳарчанд уни сұхбатга нарлашга уринмайин уда-саидати чоқилмасдим. Кўпинчанинг бирда менга севишидан, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳаёлмига ҳар хил фикрлар келарди. Лекин аёлдан бирор сиз суроғча журъатим етмасди. Ўнга күшилиб, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳарчанд уни сұхбатга нарлашга уринмайин уда-саидати чоқилмасдим. Кўпинчанинг бирда менга севишидан, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳаёлмига ҳар хил фикрлар келарди. Лекин аёлдан бирор сиз суроғча журъатим етмасди. Ўнга күшилиб, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳарчанд уни сұхбатга нарлашга уринмайин уда-саидати чоқилмасдим. Кўпинчанинг бирда менга севишидан, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳаёлмига ҳар хил фикрлар келарди. Лекин аёлдан бирор сиз суроғча журъатим етмасди. Ўнга күшилиб, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳарчанд уни сұхбатга нарлашга уринмайин уда-саидати чоқилмасдим. Кўпинчанинг бирда менга севишидан, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳаёлмига ҳар хил фикрлар келарди. Лекин аёлдан бирор сиз суроғча журъатим етмасди. Ўнга күшилиб, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳарчанд уни сұхбатга нарлашга уринмайин уда-саидати чоқилмасдим. Кўпинчанинг бирда менга севишидан, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳаёлмига ҳар хил фикрлар келарди. Лекин аёлдан бирор сиз суроғча журъатим етмасди. Ўнга күшилиб, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳарчанд уни сұхбатга нарлашга уринмайин уда-саидати чоқилмасдим. Кўпинчанинг бирда менга севишидан, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳаёлмига ҳар хил фикрлар келарди. Лекин аёлдан бирор сиз суроғча журъатим етмасди. Ўнга күшилиб, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳарчанд уни сұхбатга нарлашга уринмайин уда-саидати чоқилмасдим. Кўпинчанинг бирда менга севишидан, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳаёлмига ҳар хил фикрлар келарди. Лекин аёлдан бирор сиз суроғча журъатим етмасди. Ўнга күшилиб, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳарчанд уни сұхбатга нарлашга уринмайин уда-саидати чоқилмасдим. Кўпинчанинг бирда менга севишидан, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳаёлмига ҳар хил фикрлар келарди. Лекин аёлдан бирор сиз суроғча журъатим етмасди. Ўнга күшилиб, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳарчанд уни сұхбатга нарлашга уринмайин уда-саидати чоқилмасдим. Кўпинчанинг бирда менга севишидан, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳаёлмига ҳар хил фикрлар келарди. Лекин аёлдан бирор сиз суроғча журъатим етмасди. Ўнга күшилиб, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳарчанд уни сұхбатга нарлашга уринмайин уда-саидати чоқилмасдим. Кўпинчанинг бирда менга севишидан, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳаёлмига ҳар хил фикрлар келарди. Лекин аёлдан бирор сиз суроғча журъатим етмасди. Ўнга күшилиб, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳарчанд уни сұхбатга нарлашга уринмайин уда-саидати чоқилмасдим. Кўпинчанинг бирда менга севишидан, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳаёлмига ҳар хил фикрлар келарди. Лекин аёлдан бирор сиз суроғча журъатим етмасди. Ўнга күшилиб, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳарчанд уни сұхбатга нарлашга уринмайин уда-саидати чоқилмасдим. Кўпинчанинг бирда менга севишидан, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳаёлмига ҳар хил фикрлар келарди. Лекин аёлдан бирор сиз суроғча журъатим етмасди. Ўнга күшилиб, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳарчанд уни сұхбатга нарлашга уринмайин уда-саидати чоқилмасдим. Кўпинчанинг бирда менга севишидан, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳаёлмига ҳар хил фикрлар келарди. Лекин аёлдан бирор сиз суроғча журъатим етмасди. Ўнга күшилиб, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳарчанд уни сұхбатга нарлашга уринмайин уда-саидати чоқилмасдим. Кўпинчанинг бирда менга севишидан, менга ҳам кўнглини бузилиб кетди. Ҳаёлмига ҳар хил фикрлар келарди. Л

